

LJILJANA
MALETIN-VOJVODIĆ

FINSKA
ZEMLJA KALEVALE,
JEZERA I SAUNA

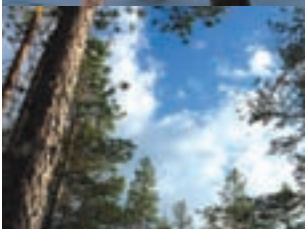

SADRŽAJ

- Finska kroz imagološku prizmu
- *Suomi-kuva*, predrasude i popularni stereotipi o Fincima
- *Ponašaj se po običajima zemlje*
- Kontrasti
- *Sisu*
- *Reaktivne kulture*
- Grb, zastava i nacionalna himna Republike Finske
- Finski jezik (*Suomea*)
- Uobičajene jezičke fraze
- Vicevi o Fincima
- *Kamos i aurora borealis*
- Finska priroda
- Tradicionalni simboli
- Koncept vremena i prostora
- Finske kuće
- Javno pravo
- Život u skladu s tradicijom i kult porodice
- Selo po imenu Smrt
- Ravnopravnost
- Obrazovanje
- Privreda, socijalni sistem i vojni rok
- Mediji
- Religija
- Državni praznici
- Imendani (*Nimipäivä*)
- Dan nezavisnosti
- Božić, Nova godina i Uskrs
- Prvi maj (*Vappu*)
- Veče letnje dugodnevice (*Juhannus*)
- Deda Mraz (*Joulupukki*)
- Sauna u postojbini *Kalevale*
- Mladi Finci
- Odnos prema zdravlju i čistoći
- Radno vreme prodavnica i kultura ophođenja
- Mirisi i ukusi
- Finski jelovnik
- Recepti

- Piće
- Kultura
- Književnost
- Dan finske literature, Dan Aleksisa Kivija
- Finska književnost u Srbiji
- Finska poezija
- *Kalevala*
- Mitologija
- Mobilne biblioteke
- Mumin – najpopularniji Finac posle *Nokije*
- Vizuelna umetnost i arhitektura
- Kiasma
- Finski paviljon na Venecijanskom bijenalu
- Hugo Alvar Henrik Alto
- Noć umetnosti (*Taiteiden Yö*)
- Dizajn
- Muzika
- Jan Sibelijus
- Aki Kaurismeki
- Finski film
- Kafić Akija Kaurismekija
- O sportu
- Nordijsko skijanje i hodanje (*Sauvakävely*)
- Pecanje na ledu
- Zimsko plivanje na otvorenom
- Zimski bicikl
- Između interneta i *nokije*
- *Viking* i *Silja lajn* brodovi
- Zašto stranci ne ostaju da žive u Finskoj?
- Putovanje kroz Finsku
- Letovanje u Finskoj
- Finsko zimovanje
- Helsinki
- Turku
- Aland
- Sami, Lapland i hoteli od leda
- Statistički podaci
- Istorija Finske
- Korišćena literatura
- Beleška o autorki

„Ne razumem, Srbije. Kako možeš osim svoje zemlje, voleti i drugu? Te tako daleke, puste, ledene predele?“
»... tešim se lepotom polarnih predela...
da nije sve na svetu, besmisleno.“
(Miloš Crnjanski, *Kod Hiperborejaca*)

FINSKA KROZ IMAGOLOŠKU PRIZMU

Da li neko poreklom iz Srbije može pisati o Finskoj i Fincima?

I da li iko ko dolazi s druge geografske širine može razumeti duh nordijskih prostora? Mada, pitanje je i da li možemo pisati o sopstvenoj naciji, o onome što nas okružuje, čiji smo deo postali i na šta smo prestali da obraćamo pažnju.

Nisam mislila da ću u Finskoj boraviti niti da ću o njoj pisati. Međutim, nekakva neobjašnjiva sila privlačila me je poslednjih godina u daleke, severne predele. Najpre na Island, potom u Finsku i na Grenland.

Da li zbog Miloša Crnjanskog i njegovih *Hiperborejaca*? Zbog *Pisama* iz Norveške Isidore Sekulić? Ili zbog toga što i sama živim, na severu (baš kao što su i Isidora i Crnjanski živeli), istina, jedne balkanske zemlje, zemlje u koju se, s vremena na vreme, kako je to Crnjanski pisao, *preliva melaholija severnih glečera*?

U periodu između 2008. i 2010. godine, zahvaljujući umetničkim rezidencijalnim centrima Koli, Nelimarka (Nelimarkka) i Titanik, provela sam u različitim delovima Finske nekoliko meseci. Doživela sam prvomajsku svetkovinu u Turkuu, insomniju letnjih noći u zapadnoj Finskoj, ali i ledene dane pod snegom u Kareliji, nadomak ruske granice. S planinskih vrhova Kolija posmatrala sam isto ono jezero koje je, decenijama ranije, inspirisalo Sibelijusa. U Alajerviju sam, sedeći u biblioteci koju je projektovao znameniti Alvar Alto iznova iščitavala *Kalevalu*. U Helsinkiju sam osetila dionizijsku atmosferu *Noći umetnosti*, ali i boemski duh lokala Akija Kaurismekija.

Finska – zemlja Kalevale, jezera i sauna je predstava o Finskoj (o *Drugom*) artikulisana na osnovu istraživanja klišea i imagoloških stereotipa o finskom nacionalnom identitetu, analizi beletristike i publicističkih tekstova, inspirisana susretima sa finskom prirodom, kulturom i njenim ljudima.

Moja slika o Fincima je ujedno i slika o zemlji iz koje potičem, jer različit način života u odnosu na onaj na koji sam bila navikla, naučili su me da sopstvenu zemlju i sebe samu posmatram na drugačiji način: u Finskoj sam počela da cenim prirodu i tradicionalne obrasce življenja. U njoj sam shvatila da je lepota u jednostavnosti i uzdržanosti. U Finskoj sam prvi put zaželela da pobegnem iz grada i započnem drugačiji život.

Finska je u meni stvorila nov doživljaj prirode i sveta, koji sam poželeva da podelim sa drugima.

SUOMI-KUVA, PREDRASUDE I POPULARNI STEREOTIPI O FINCIMA

Pre nego što ću krenuti na Sever, intervjuisala sam tridesetak srpskih srednjoškolaca pitajući ih na šta ih asocira Finska. Njihovi odgovori bili su: sneg, zima, mrak, hladnoća, Deda Mraz... a samo bi poneko rekao: Alvar Alto, Sibelijus, *Najtviš (Nightwish)*, *Rasmus*, *Apokaliptika (Apocaliptica)*, Aki Kaurismeki (Aki Kaurismäki).

Imagološki portret Finske je, u velikoj meri, mitologema. Predrasude (ali i filmovi Akija Kaurismekija) kazuju da Finci uvek čute, da su asocijalni i da kolektivno boluju od depresije. Tako, u televizijskoj reportaži *60 minuta o Finskoj – Tango Finlandija* voditelj Morli Sejfer (Morley Safer) prikazuje Fince kao *stidljivu, bolesno introvertnu naciju odanu alkoholu*. Sejfer navodi da Finci jedni druge ne gledaju u oči a da *volim te* izgovaraju samo na samrtničkoj postelji. Veliki postotak suicida tumači geografskom izolovanosti a sem kliničke stidljivosti, Sejfer pominje i *nacionalnu opsednutost tangom zahvaljujući kojem Finci govore o onome o čemu inače čute: o gubitku*

ljubavi, samosažaljenju, čežnji, ljubavnoj tuzi i bolu stvarajući neistinitu sliku o jednoj luckastoj naciji koja pleše po putevima i šumama.

Dobrodošlica na finski način

I sama sam, na početku svoje finske odiseje, poverovala u niz predra-

suda u vezi sa ovom zemljom i njenim ljudima. Uostalom, prva osoba koju sam u Finskoj upoznala, nije mi pružila ruku niti mi se nasmejala.

Uprkos podacima da Finci obožavaju prirodu, gotovo nikoga nisam mogla videti van kuća a u nekoliko restorana-barova koje sam s teškom mukom pronašla, sedeli su samo pripiti, usamljeni muškarci.

No, bez obzira što ovi *civilizovani, na sigurnoj distanci skriveni Finci veoma liče na svoju zemlju i domove koje su stvorili u njoj, jer ono što stvarno poseduju i ono što oni jesu, uvek se nalazi u dubokoj pozadini*, nakon nekoliko meseci boravka u Finskoj stekla sam iskrene prijatelje u čijim sam kućama doživela toplinu i iskreno gostoprimstvo .

Iako je svako generalizovanje banalno, a odnos Finaca prema strancima, kao i prema svemu uostalom, zavisi od pojedinca, okruženja, profesije, vaspitanja ili obrazovanja, ipak se, uprkos tome što je finski običajni kod, u osnovi, sličan mnogim evropskim zemljama, mogu uočiti izvesne nacionalne specifičnosti.

Zbog njihove prirode, klime, nasleđenih i naučenih kulturoloških obrazaca, Fince ćemo najbolje razumeti ukoliko upoznamo njihov etički kodeks i način života.

Činjenica je da su Finci ponosni na svoju naciju, zemlju, prirodu i jezik.

Da vole sport. Da govore ono što zaista i misle, ali i da i od vas očekuju direktan odgovor. Da ne vole da čuju da je njihova zemlja nekada bila deo Rusije. Da osećanja ne pokazuju u javnosti, da ne upadaju jedni drugima u reč i da su bućni i agresivni samo kad popiju. Da izbegavaju prisniji telesni kontakt i da skoro ne koriste facijalnu ekspresiju.

Finci zaista radije ćute nego što pričaju. Još je nemački dramatičar Bertold Breht tvrdio da *Finci ćute na dva jezika, na finskom i švedskom*. Stanovnike ove nordijske zemlje je prilično teško upoznati. Ali, kada vas prihvate, njihovo prijateljstvo traje do kraja života.

Finci su veoma tradicionalan narod. Zbog toga, često, izbegavaju novo, a ljude i stvari doživljavaju crno-belim. Nisu otvoreni pred strancima, ali takav stav je veoma često rezultat njihove inferiornosti ili stidljivosti. Upravo zato što su usmereni ka sopstvenom životu i što poštuju tuđu privatnost, mogu delovati neljubazno.

Za naš ukus, Finci sporo reaguju, ali u tim momentima oni intenzivno razmišljaju. Dramatični i ekstrovertno-emotivni ljudi njima su strani i oni se ne snalaze u kontaktu sa takvima. Odsustvo osmeha u konverzaciji, ma koliko nam izgledalo grubo i neomotivno, u Finskoj je uobičajena stvar.

Stanovnici ove nordijske zemlje žele da budu voljeni, ali se ne trude da sagovornika impresioniraju na prvi pogled ili to ne čine na način na koji smo mi navikli. Finci nikada nisu dovoljno sigurni koliko je svet upoznat sa njihovim uspesima i dostignućma pa sa zadovoljstvom čitaju ono što su drugi o njima napisali. Zbog toga će vas pitati šta mislite o njihovoj zemlji a vaše poznavanje finskih sportista ili umetnika izmamiće njihov osmeh.

PONAŠAJ SE PO OBIČAJIMA ZEMLJE (FINSKA POSLOVICA)

Dok se mnogim Fincima njihov način života čini prirodnim i običnim (jer veliki broj mladih ljudi živi kao što su im preci živeli), finski imigranti i turisti svakodnevno uočavaju specifičnosti koje ovu zemlju čine osobenom.

Finski običajni bonton nalaže:

- poštenje i lični integritet
- poštovanje privatnosti
- vođenje računa o izgovorenoj reči
- ćutanje kao oblik komunikacije

- uživanje u čitanju knjiga
- veru u obrazovanje
- oduševljenje prirodom
- negovanje tradicije
- kult gostoprimstva
- poštovanje sagovornika
- kult saune
- brigu o prirodnom okruženju
- poštovanje tuđeg vremena i dolazak u zakazano vreme
- ravnopravnost
- toleranciju i rešavanje konflikata razgovorom
- davanje prednosti pešacima na pešačkom prelazu
- poštovanje zakona i odsustvo korupcije
- ispijanje mnogo šoljica crne kafe
- najavu pre odlaska u posetu
- zahvaljivanje domaćici nakon pripremljenog ručka
- plaćanje svog dela računa u restoranima i kafeima
- neostavljanje bakšiša ili napojnice u hotelima ili restoranima
- zabranu pijenja alkohola na ulici

KONTRASTI

Finska je zemlja kontrasta: zemlja između Istoka i Zapada, Rusije i Švedske, *nokije* i škrte komunikacije, tradicije i savremenosti.

Finci su posebni u odnosu na svoje susede. Bez obzira na to koliko su ti susedi na njih uticali, istina je da su Finci drugačiji od Rusa, Laponaca ili Šveđana. Veoma često, oni sebe ni ne doživljavaju kao Skandinavce. Verovatno je tome razlog njihov geografski položaj i izolovanost. I samo ime zemlje upućuje na to da se ona nalazi negde na kraju sveta: franc. Fin-land – zemlja na kraju. Iako je Finska vrlo blizu Švedskoj, daleko lakše i jeftinije ćete iz Zapadne i Istočne Evrope doputovati u Stokholm nego u Helsinki, kao uostalom što ćete jeftinije doputovati u Budimpeštu nego u Beograd.

U ovoj zemlji možete doživjeti minus 30 stepeni Celzijusovih tokom zime, ali i plus trideset u letnjem periodu. Dok, za vreme leta, na krajnjem severu, sunce ne zalazi 73 dana, za vreme zime, ono 51 dan ostaje ispod horizonta. I pored toga što i u ovoj zemlji postoji veliki broj melanholičnih ljudi ili onih koji utehu traže u alkoholu, Finci, za razliku od Srba, mnogo više čitaju i korespondiraju sa svojim *unutrašnjim ja*.

Mada na prvi pogled deluju hladno i samouvereno, veoma su miroljubivi, lojalni i postojani u prijateljstvu.

Ali, iako iznad svega poštuju privatnost, pred prijateljima će se skinuti nagi u sauni.

Bez obzira na visoki standard, Finci racionalno troše svoj novac i mnogo im je bitnija funkcionalnost nego potreba da druge zadive spoljašnjošću i brendiranim proizvodima. Zato ćete u finskim domovima uz najnovije *Ejpl* kompjutere ugledati i *sekondhend* nameštaj.

Uprkos tome što rado kritikuju stanje u sopstvenoj zemlji, Fincima neće prijati ukoliko to stranci učine.

Iako vam tokom leta i za vreme godišnjeg odmora Finci uglavnom neće odgovoriti na poslovni imejl, kašnjenje na sastanak od 15 minuta smatra se nekulturnim.

U Finskoj je ograničena prodaja alkohola, kao i radno vreme prodavnica, no to ne znači da problem u vezi s alkoholizmom nije prisutan. Kažu da, ukoliko u Finskoj vidite prodavnicu koja je otvorena, treba odmah u nju i da uđete jer, za razliku od Srbije u kojoj ćete relativno lako pronaći prodavnice koje rade do kasno u noć, u ovoj zemlji morate dobro razmisliti šta vam je od namirnica potrebno tokom dana, posebno u vreme vikenda. Supermarketi su radnim danom otvoreni od 9 do 20 ili do 21 h, ali nedeljom najčešće samo do 14 sati.

Mada, u slučaju da imate bilo kakvih problema u trgovini, ne morate posebno brinuti jer u Finskoj je „potrošač uvek u pravu“. Konflikti se rešavaju razgovorom i željom da se zadovolji kupac. Zato i postoji lokalna šala koja govori da *ukoliko čujete nekoga da viče, on je: ili Rus, ili je Amerikanac, ili je pijan, ili mu je maternji jezik švedski.*

Uprkos tome što stanovnici ove severne zemlje racionalno i praktično promišljaju svoj život i svakodnevicu, ne bi trebalo zaboraviti da je upravo ova zemlja postojbina Deda Mraza. Zato ne treba da čudi činjenica da u Finskoj postoji kompanija koja u svojoj ponudi ima i zimovanje za plišane medvediće! (Na internet sajtu kompanije *Teddy Tours Lapland Oy* nalazi se reklama: *Omogućite svojim plišanim prijateljima praznike na severu Finske. A nakon posete Rovaniemiju i farmi irvasa, vaši medvedići će vam poslati razglednicu s odmora!*)

SISU

Sadržina pojma *sisu* objedinjuje specifičan kompleks karakterno-psiholoških osobina koje čine *kolektivno nesvesno* ove nacije – finski nacionalni arhetip. *Sisu* svakako nije očigledan i vidljiv i njega možete osetiti samo družeći se s Fincima i živeći u njihovoj zemlji.

U srpskom jeziku ne postoji jedna reč koja bi u sebi sadržavala čitav raspon osobina koje ova leksema sadrži, iako elemente ovakvog stava uočavamo i u našem mentalitetu. *Sisu* je inat, mentalna snaga, izdržljivost i tvrdoglavost. *Sisu* je i poštenje, skromnost, radna etika, lični integritet, snažno nacionalno osećanje, poverenje u zdrav razum i nezavisnost. *Sisu* je plaćanje sopstvenih dugova, skrivanje osećanja, sposobnost da se funkcioniše u samoći, nepoverenje u verbalizam ili u dopadljivost na prvi pogled.

REAKTIVNE KULTURE

Pišući o Finskoj i Fincima, Ričard Luis (Richard Lewis) navodi da tzv. *reaktivne kulture* poput Japana, Kine, Tajvana, Koreje, Turske i Finske imaju izvesnih sličnosti. On ističe da su stanovnici ovih zemalja najčešće introvertni a željeni modusi komunikacije su monolog, pauze i introspekcija. Oni ne veruju praznim rečima i gestovima, povišenoj emotivnosti, brzom govoru. Izbegavaju formalne razgovore, kurtoazna pitanja, dozvoljavaju drugoj strani da prva iznese mišljenje i nikada ne prekidaju sago-vornika u razgovoru.

Na osnovu svega možemo tvrditi da je, za Finca, tišina omiljeni vid diskursa. Ukoliko pitate nekog Amerikanca ili Srbina šta misli o nečemu, on će vam odmah odgovoriti. Finac će ćutati jer će razmišljati o onome što ste ga pitali.

Finci pričaju malo i izražavaju se direktno, a govor tela sveden je na minimum (ne tresu glavom sem za *da* ili *ne* i retko koriste ramena ili ruke u komunikaciji). Sumnjičavi

su u odnosu na preterano elokventne ljude, a kada se odluče da progovore, govore direktno, bez okolišanja. Ne daju komplimente niti ih njima možete zavarati.

Mnogi narodi Fince doživljavaju pesimističnim, ali oni su pre svega realistični jer ne obećavaju ono što ne mogu ispuniti. Veoma često, čak ni u poslovnim pregovorima, neće vam dati nikakav povratni znak i činiće vam se da uopšte nisu zainteresovani za ono o čemu razgovarate.

Finci su pouzdani, obrazovani i smireni pregovarači. Govore da je upravo to jedan od razloga zbog kojih je *Nokia* postigla veliki uspeh.

GRB, ZASTAVA I NACIONALNA HIMNA REPUBLIKE FINSE

Finski grb je kreiran 1580. godine a zvanični nacionalni simbol postao je 1978. godine. Na njemu su prisutni motivi lava i sablje (mača) kao i ruža na crvenoj podlozi. Pretpostavlja se da lav dolazi od vladarske kuće Folkung. Na glavi lava (simbola snage, hrabrosti i kraljevstva) nalazi se kruna. Dve vrste sablje su slične onima na karelskom grbu. Zakrivljena ruska sablja ispod nogu lava prikazuje tadašnju političku situaciju. Za devet ruža se uobičajeno misli da predstavljaju devet finskih provincija.

Zastava Finske (*Siniristilippu*) prihvaćena je 1918. godine. Zastava je bela s plavim krstom koji aludira na drevni simbol nordijske tradicije koja objedinjuje državu, crkvu i zastavu. Plava boja simboliše jezera i nebo, a bela sneg i bele noći.

Dan finske zastave se, svake godine, tradicionalno obeležava dizanjem i spuštanjem nacionalne zastave.

Maamme (na finskom) ili *Vårt land* (na švedskom) naziv je finske nacionalne himne. Muziku je komponovao Fredrik Pacijus, na reči Johana Ludviga Runeberga i himna je prvi put izvedena 13. maja 1848. godine. No, u svesti mnogih Finaca, *Finlandija*, kompozicija Jana Sibelijusa, sa tekstom V. A. Koskeniemi (V. A. Koskenniemi) u finskoj verziji i Juela Runta (Joel Rundt) u švedskoj varijanti, predstavlja nacionalnu himnu.

FINSKI JEZIK (SUOMEA)

Na brodu smo se upoznali i skoro sprijateljili sa dva Finlandanina. Pogledali smo se u isti mah i iz istog razloga, zbog jezika. Zbog jezika, koji su se na obe strane preivali u kantileni čistih, otvorenih vokala... Ja sam (...) sebi uobrazilo da se finski govori sasvim kao i mađarski. Sada ne samo da sam se razuverila, nego sam se i osramotila, jer ono što su Finlandani govorili ličilo je, bar fonetički, više na ono što ja govorim nego na ono što Mađari govore.

(Isidora Sekulić, *Pisma iz Norveške*)

Stvaranje pisane književnosti na finskom jeziku vezuje sa za XV vek i rad biskupa Mikaela Agrikole (Mikael Agricola). Biskup Agrikola preveo je *Novi zavet* na finski jezik 1548. godine. Uz upotrebu starih, stvorio i neke nove reči, a ortografsku normu zasnovao je po uzoru na švedski, nemački i latinski jezik. Od 8.500 reči u njegovom prevodu, oko 60% leksema je i danas u upotrebi.

Lingvistički posmatrano, finski jezik pripada grupi uralskih, uže ugro-finskih (poput estonskog, mađarskog i sami jezika), tačnije finsko-permskih (istočnomorskih) jezika, a govori ga oko 5 miliona stanovnika ove zemlje.

Pismo finskog jezika je latinično.

Finski jezik ima 8 vokala i 13 konsonanata. Njegov pravopis je u osnovi fonetski, zasnovan na Adelungovom načelu, s izuzetkom konsonata *n* koji ispred glasova *k* i *g*

može imati vrednost diftonga. Neki finski glasovi mogu biti kratki ili dugi. Dužina fonema se obeležava udvojenim slovom. Tako reč kansa (s kratkim s) znači *narod*, a *kanssa* (s dugim s) označava veznik *s*, *sa*. Postoje i glasovi *ä* i *ö* s dijakritičkim znacima iznad slova kao i veliki broj diftonga kao što su: *ai*, *ei*, *ui*, *yi*, *au*, *ie*...

Pri transkripciji finških imena, u srpskom se jeziku vokal *y* zamenjuje vokalom *i*, a vokalski znaci *ä* i *ö* fonemom *e*. Udvostručeni vokali i konsonanti se uprošćavaju. Zato se *Myyrä* transkribuje kao *Mire*, *Sillanpää* kao *Sil lanpe*, *Yrjö* sa *Irje* a *Räikkönen* kao *Rejkenen*.

Imena i nazivi se prilagođavaju srpskom jeziku grafijski i fonološki ili mešanjem ta dva postupka, često uz morfološko, sintaksičko i semantičko prilagođavanje.

U finskom jeziku ne postoji kategorija gramatičkog roda, pa se za 3. lice singulara lične zamenice oba roda koriste zamenica *hän*. Upravo je to razlog što mnogi Finci u engleskom jeziku mešaju upotrebu ličnih zamenica trećeg roda singulara.

Takođe ne razlikuju ni članove. Umesto glagola *imati* koristi se glagol *biti* pa bi bukvalan prevod rečenice *Isällä on talo* bio *Za oca jeste kuća*.

Finski padežni sistem se sastoji iz 15 padeža.

Iako u sistemu glagolskih oblika razlikuju futur, on se veoma retko koristi u praksi i obično se zamenjuje prezentom, dok je značenje glagolskog oblika determinisano kontekstom. Zato *Mina menen* može da znači i *idem* i *ići ću*. Ali, kada se uz ove reči doda prilog *sutra* (*huomenna*), jasno je da je u pitanju buduće vreme.

U finškim rečima naglasak je uvek na prvom slogu, a to je verovatno i razlog što melodija finskog ponekad podseća na mađarski jezik. Inače, svega 300 reči iz oba jezika ukazuju na njihovo zajedničko poreklo. U srpskim medijima se, nažalost, akcenat finških reči često izgovara pogrešno. Tako se, na primer, prezime vozača Formule 1 u srpskom jeziku akcentuje dugouzlaznim akcentom na unutrašnjem slogu kao *Hekinen*, dok je u originalu akcenat na prvom slogu *Häkkinen*.

U finskom jeziku je dosta pozajmljenica iz švedskog i nemačkog, a u poslednje vreme i iz engleskog jezika.

KORISNI LINKOVI

<http://www.finska.co.rs/public/default.aspx?culture=en-US&contentlan=2>
<http://formin.finland.fi/english>
<http://www.virtual.finland.fi>
<http://www.visitfinland.com>
<http://www.finska.infobay.rs>
<http://finland.fi/Public/default.aspx>
<http://www.suomi.fi/suomifi/english/index.html>
<http://www.omniglot.com/writing/finnish.htm>
<http://www.saunalahti.fi/~kajun/finns>
<http://www.suomi.fi/suomifi/english/index.html>
<http://www.santaclausvillage.info/eng/main.htm>
http://www.visithelsinki.fi/In_English/Visitor.iw3
<http://www.booksfromfinland.fi>
<http://www.finnguide.fi>
<http://www.kiasma.fi>
http://www.fil.bg.ac.rs/katedre/skandinavistika/index.php?option=com_remository&Itemid=27&func=select&id=7
<http://www.tangomarkkinat.fi>
<http://www.goodnewsfinland.com/>
<http://www.muumimaaima.fi>
<http://www.vr.fi/eng>
<http://www.finnair.com>

KORIŠĆENA LITERATURA

Miloš Crnjanski, *Kod Hiperborejaca*, Prosveta, Beograd, 1966.

Isidora Sekulić, *Pisma iz Norveške*, Beograd, 1966.

John Boulton Smith, *The golden Age of Finnish Art*, Ottava Printing Works, Keuruu, 1976.

Pogled u svet 3, Školska knjiga, Zagreb, 1978.

Kalevala, Biblioteka Dom i škola, Beograd, 1980.

Dikić Božidar, *Evropske metropole*, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1982.

- The land of the Heroes*, The Athlone press, London, 1985.
- Savremena finska poezija*, Prosveta, 1986.
- Danijel Katz, *Kako je djed doskijao u Finsku*, Znanje, Zagreb, 1988.
- Evropa za nas*, Triangl, Beograd, 1989.
- J. Chevalier, A. Gheerbrant, *Rječnik simbola*, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1989.
- Maia holma, markku lahti*, Alvar Aalto, Rakennustieto Oy, Helsinki, 1998.
- Herbert Lomas, *Contemporary Finnish poetry*, Bloodaxe books, ltd, Glasgow, 1991.
- Macarena San Martin, *Scandinavian homes*, Kolon mini Series
- Veikko Huovinen, *Tale of the forest folk*, Ottava Printing Works, Keuruu, 1994.
- Matti Klinge, *A brief history of Finland*, Ottava Printing Works, Keuruu, 1997.
- Carelia alla carte*, Studio Avec Audiovisal Ky, Lahti, 1999.
- M. Dahigren, M. Nurmelin, *Sauna, Sisu & Sibeliuss: A Survival Guide to Finnish for Business People*, Yrityskirjat Oy, 2000.
- G. Rajović, *Finska – zemlja ponoćnog sunca*, Zemlja i ljudi, naučno-popularni zbornik, Beograd, 2001.
- Fact about Finland*, Otava Book printing Co., Keuruu 2002.
- B. Mihajlović Mihiz, *Autobiografija – o drugima*, Solaris, Novi Sad, 2003.
- Framework*, Tuku, Finland, 1/2004, double Issue
- J. M. Richards, *800 years of Finnish architecture*, David and Charles, London, 2005.
- Eva Persson, *Life in Death*, Musta Taide, 2005, Finland
- Liisa-Elina Čuković, Čedomir Cvetković, *Sa finskim u svet*, Agencija Matić, Beograd, 2005.
- Katri Vuorjoki, Pekka Virtamo, *Outdoor Karelia Finland*, PK Media Service Oy, Helsinki 2005.
- Finland, *Insite guide*, DK, 2005.
- Terttu Leney, *Culture, smart, Finland*, CACBC, 2005.
- Richard D. Lewis, *Finland, Cultural lone wolf*, Intercultural Press, 2005.
- Države sveta*, Mladinska knjiga, Beograd, 2006.

- Dejvid A. Kuk, *Istorija filma II*, Clio, 2007.
- A guide to Finnish customs and Manners*, The Ministry for Foreign Affairs, Helsinki, Libris Oy, 2007.
- Enviromental protection in Finland*, The Ministry for Foreign Affairs, Helsinki, Libris Oy, 2007.
- With free, high-quality education for all*, The Ministry for Foreign Affairs, Helsinki, Libris Oy, 2007.
- Christmas in Finland*, The Ministry for Foreign Affairs, Helsinki, Libris Oy, 2007.
- Russell Snyder, *The lighter side of Finland*, Jyväskylä, 2007.
- Tiia Koskimes, *What a feeling*, Werner Soderstorm Osakeyhtio, Helsinki, 2008.
- Portraying Finland*, Otava Publishing Company LTD, Helsinki, 2008.
- Deborah Swallow, *Culture shock, Finland, A Survival Guide to Customs and Etiquette*, 2008.
- SixDegrees*, Finland's English language magazine, Helsinki, 3/2008.
- Muumilaakson kuvasanakirja, suomi-englanti*, Painettu kirjapainossa, Keuruulla 2009.
- 1001 film koji moraš videti pre nego što umreš*, Filip Višnjić, 2009.
- Aleksandar Genis, *Hrana, krv, telo*, Geopoetika, 2009.
- Kiasma, Helsinki, Finland, 44, vol 12, 2010.
- Seppo Knuuttila, *Kalevala kroz svoja tumačenja*, Blic, 17. oktobar, Beograd, 2010.
- Alvar Aaalto, *fnski genije*, Elle décor, Beograd, br. 11, 2010.
- Mitar Pešikan, Jovan Jerković, Mato Pižurica, *Pravopis srpskog jezika*, Matica srpska, Novi Sad, 2010.

BELEŠKA O AUTORKI

- Ljiljana Maletin-Vojvodić, spisateljica i kulturni istraživač.
- Studije književnosti završila na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu.
- Bavi se imagologijom, multikulturalnošću, pisanjem fikcionalnih narativa i monografskih publikacija.
- Objavljuje putopise, kratke priče, pripovetke i novinske članke.
- Autorka romana *Islandski bedeker: patuljci i Hiperboreja* (Mala velika knjiga, Novi Sad, 2008).
- Koautorka monografije *Karlovačka gimnazija* (Prometej, Novi Sad, 2010).
- Nagrađena za ciklus fotografija sa Islanda (Fotokino klub Srbije, Beograd, 2008), kao i nagradom Milutin Uskoković za savremenu srpsku pripovetku (Užice, 2009).
- Nekoliko meseci provela u rezidencijalnim umetničkim centrima u Finskoj.
- Kao pisac boravila u Portugaliji, na Grenlandu, u Španiji i Letoniji.
- Zaposlena kao profesor književnosti u Karlovačkoj gimnaziji u Sremskim Karlovcima.
- Živi u Novom Sadu.

